

Møteinnkalling

Utvalg: **Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia**
Møtested: Digitalt på Teams
Dato: 27.11.2020
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på epost til sikva@fylkesmannen.no
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Fredag 27.11

Møte i nasjonalparkstyret starter på Teams kl 10.00 og vi tar sikte på å avslutte kl 15.00.

Orienteringssaker fra 10.00-12.00

- Statskog som grunneier i Femundsmarka. Drift av åpne buer. Nye stillinger på Røros. v/Geir Wagnild, Statskog. **Kl. 10.00 – 10.30**
- Ønsker om videre utvikling av Svukuriset v/Jan Erik Reiten, DNT Oslo og omegn. **Kl. 10.30 – 11.00**
- Rapportering fra naturoppsynet sommeren 2020/behov for 2021 v/Erik Ydse, SNO. **Kl. 11.00 – 11.30**

- Innfallsporter – Synnervika/Elgå – Planer for 2021.
- Orientering fra forvaltning om aktuelle saker.

Pause fra 12.00-12.30

Vedtaks møte fra 12.30-15.00

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 35/2020	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
DS 6/2020	Delegerte saker		
DS 7/2020	Femundsmarka og Gutulia nasjonalpark - Innvilget 1 tur med snøscooter - Vonsjøen - Svein Habberstad		2020/9519
ST 36/2020	Søknad om organisert ferdsel for 2021 - Lars Monsen, Femund Lodge		2020/13066
ST 37/2020	Søknad om dispensasjon for gjennomføring av langløp Xreid - Femundsmarka nasjonalpark - sommeren 2021		2020/11935
ST 38/2020	Anmeldelse, hogst og bygging av bru - Femundsmarka nasjonalpark		2020/13011
ST 39/2020	50 års jubileum for Femundsmarka nasjonalpark – Opplegg - Finansiering		2020/13470
ST 40/2020	Tiltaksplan Femundsmarka og Gutulia for 2021		2020/13236
ST 41/2020	Møteplan for 2021		2020/13103
ST 42/2020	Eventuelt		

ST 35/2020 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte

DS 6/2020 Delegerete saker

DS 7/2020 Femundsmarka og Gutulia nasjonalpark - Innvilget 1 tur med snøscooter - Store Vonsjø - Svein Habberstad

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/13066

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	36/2020	27.11.2020

Søknad om organisert ferdsel for 2021 - Lars Monsen, Femund Lodge

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Lars Monsen Femund Lodge for organiserte turer i henhold til § 3 punkt 4.2 i vernebestemmelsene for Femundslia landskapsvernområde og Femundsmarka nasjonalpark av 21.02.2003 og § 3 punkt 4.2 i vernebestemmelsen for Gutulia nasjonalpark av 10.09.2004. Dispensasjonen gjelder fra 01.06.2021 og er gyldig fram til 01.11.2021.

Vilkår:

- Tillatelsen gjelder turer til fots og med kano langs Mugga- og Røavassdraget og langs land ved Femunden.
- Tillatelsen gjelder turer til fots i Gutulia.
- Det gis ikke tillatelse til organiserte turer med hundespann.
- Størrelsen på gruppa kan være inntil 20 personer.
- Opplegget forutsettes å være i tråd med det som er angitt i søknaden og med fokus på sporløs ferdsel.
- Ferdselen må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- Det forutsettes at det ved gjennomføringen av turene tas særlig hensyn til reindriften slik at risiko for forstyrrelser unngås.
- Det kreves en rapportering etter sesongen. Denne må inneholde informasjon om omfanget/antall turer, hvor mange deltakere det har vært og hvilke områder/traseer som er benyttet.
- Brudd på vernebestemmelse, retningslinjene i forvaltningsplan eller vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning.
- Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under turene.

Saksdokumenter (følger saken)

Søknad om organisert ferdsel fra Lars Monsen, Femund Lodge av 10.11.2020
Høringssvar fra Svahken sijte av 15.11.2020

Saksopplysninger

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret mottok søknad fra Lars Monsen Femund Lodge den 10.11.2020 om tillatelse til å gjennomføre organiserte turer i Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker og Femundslia landskapsvernområde.

Søker ønsker å arrangere guidede turer gjennom hele året. Det gjelder turer til fots, med kano/packraft og ski/truger. Søker ønsker også organiserte turer med hundespenn på vinteren.

Perioden 15. mai til 31. oktober er viktigst, men søknaden gjelder hele året. Røavassdraget og Muggavassdraget er spesielt viktige, men turene bør kunne gå hvor som helst i de fredede områdene til fots, med packrafts, kanoer, ski, truger. Spesielt i høysesongen fra 15. juni til 15. september. Alltid med hensyn til ikke å forstyrre reinen unødvendig.

Gruppene blir stort sett 8-16 personer, unntaksvis bare 2 eller opptil 30. Søker opplyser om at han må kunne si ja hvis et firma ringer og ber om tur med 30 personer. Det søkes i første omgang om et prøveår med dispensasjon fram til 31.12.2021. Søker opplyser at det senere vil være aktuelt å søke for 2-3 år om gangen.

Søker understreker hvor viktig sporløs ferdsel er. Det skal kurses i det å etterlate færrest mulig spor. Det gjelder å ta med søppel tilbake, alt fra å plukke opp en liten brukt fyrstikk eller rense bålplassen for rester av aluminiumsfolie (fra Real Turmat o.l) det gjelder toalettbesøk, sanking av ved, kanskje ikke fyre bål i det hele tatt hvis det er for tørt, kort sagt helhetlig tenkning rundt riktig friluftsliv fra start til mål.

Søker opplyser om at det er gjennomført et møte mellom Femund Lodge og Svahken sijte. I dette møtet kom det fram at Svahken sijte ønsker minst mulig forstyrrelser for reinen, og spesielt bruk av hundespenn om vinteren i Femundsmarka nasjonalpark er en utfordring. De uttrykte bekymring for om Femund Lodge vil arrangere guidede turer med hundespenn inn i nasjonalparken. Dette vil da bety økt trafikk med hundespenn i tillegg til den som allerede skjer i regi av allmenheten og allemannsretten. Søker påpekte at det ikke er absolutt nødvendig å legge vinterturer med hundespenn til Femundsmarka nasjonalpark. Hovedbudskapet fra møtet var å skape en god dialog mellom Femund Lodge og Svahken sijte.

Høring

Søknaden ble sendt på høring til de berørte reinbeitedistriktene. Det ble mottatt et svar den 15.11.2020 fra Svahken sijte. Denne saken ble også diskutert i møte mellom representanter fra Svahken sijte og nasjonalparkforvalterne på Drevsjø den 17.11.2020.

I høringssvaret og i møtet kom det fram at at Svahken sijte ikke kan akseptere en generell dispensasjon for kommende år vinterstid. Reindriften har flere kritiske perioder gjennom de åtte årstidene, og dette må hensyntas. Det er vanskelig å finne traseer for hundekjøring i Femundsmarka. Vinterbeiteområdene er minimumsfaktor for reinen, og klimaendringer med ising og låste beiter er økende. Reinen trenger beitero i denne sesongen. En eventuell

godkjenning av traseer for hundekjøring i Femundsmarka vil innby allmennheten til økt aktivitet og ferdsel med ytterligere problemer for reindrifta. Det må tas sikte på å finne alternative områder for kommersiell turisme med hundekjøring vinterstid, primært utenfor de samiske reinbeiteområdene

På barmark (sommerstid) kan det være lettere å finne områder hvor flere brukerinteresser kan være tilstede samtidig. Men det er nødvendig å understreke at det må legges utenom intensive arbeidsperioder og områder av viktig betydning i forbindelse med kalvmerking. Kanalisering av ferdsel på Femunden, langs Røavassdraget, Mugga og Gutulia kan være en løsning.

Lovhjemmel

Femundslia landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av Femundslia landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§3 pkt. 4.2 Ferdsel

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.»

Den foreslåtte aktiviteten vil være i regi av et kommersielt selskap og kommer derfor ikke inn under unntaksbestemmelsene.

Femundsmarka nasjonalpark

«Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt fjell- og skogområde.
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§3 pkt.4.2 Ferdsel

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.»

Den foreslåtte aktiviteten vil være i regi av et kommersielt selskap og kommer derfor ikke inn under unntaksbestemmelsene.

Gutulia nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Gutulia nasjonalpark er:

- å bevare et i det vesentlige urørt skog-, myr- og fjellområde,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.
- å verne om kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

§3 pkt.4.2 Ferdsl

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.»

Den foreslåtte aktiviteten vil være i regi av et kommersielt selskap og kommer derfor ikke inn under unntaksbestemmelsene.

Forvaltningsplanen

Forvaltningsmyndigheten har i medhold av verneforskriften anledning til å gi tillatelse til ulike former for organisert ferdsel og organiserte opplegg, herunder anledning til å styre og dimensjonere aktiviteten. For all organisert virksomhet som tillates, er det en betingelse at aktivitetene ikke innvirker negativt på de naturkvalitetene som vernet har som formål å sikre.

Vurderinger

Denne saken er vurdert etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

§ 8 - Kunnskapsgrunnet

Områdene det søkes om berører Femundsmarka nasjonalpark, Femundslia landskapsvernområde og Gutulia nasjonalpark. Turene innebærer tradisjonell turvirksomhet. Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap for områdene fra naturfaglig registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplan- og forvaltningsplanprosessen. Likevel er det ikke nok kunnskap til å kunne kjenne til alle de eventuelle konsekvensene et tiltak av denne typen kan ha, i alle områder til enhver tid.

Søker ønsker å ha mulighet til å benytte seg av hele området i Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker og Femundslia landskapsvernområde. Store deler av nasjonalparkene er vurdert som sårbare områder jf. kartlegginger av biologisk mangfold og reindrift. Særlig de indre områdene av Femundsmarka, Grøtådalen-Vonsjøan-Styggsjøan-Skedbro-Muggsjølia. Det er viktig å være føre-var med tanke på presedens i slike åpne søknader som gjelder store områder over en lengre tidsperiode.

Søker ønsker først og fremst turer som innebærer tradisjonelt friluftsliv. Til fots, med kano og på ski/truger. Det er en svært høy terskel for å kunne regulere ferdsel til fots i henhold til

Naturmangfoldloven, og det må i så fall kunne begrunnes i sårbare områder og sårbare perioder. Ferdsel til fots, med kano og ski/truger burde dermed tillates utenfor sårbare områder og sårbare perioder.

§ 9 - Førre-var-prinsippet

Det er helt umulig å ha et godt nok kunnskapsgrunnlag for alle områdene til enhver tid. I denne saken med en åpen søknad i tid og rom, er det ikke tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger det kan ha for naturmiljøet. For å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet, blir derfor førre-var prinsippet brukt.

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Perioden for hekking- og yngling for de fleste arter er fra mars til juli. I denne perioden er artene sensitive for forstyrrelser. Særlig når ferdselen er uregelmessig og fraviker fra stier/normale ferdselsmønstre. Det er derfor viktig at ferdselen foregår mest mulig etter allerede etablerte stier. Høsten er den perioden på året hvor ferdsel har minst forstyrrelse på dyrelivet. Det er ikke nødvendigvis sammenheng mellom antall besøkende og effekter av forstyrrelse. Få personer som går gjennom et sensitivt område kan ha langt større effekter enn hundrevis som går langs en sti i et område med lav sensitivitet. Område og tidspunkt for ferdsel er derfor svært avgjørende. Studier og erfaringer viser at kalving og senvinter er de mest sårbare periodene for reindrift. Vinterbeiteområdene er en minimumsfaktor, og klimaendringer med ising og låste beiter er økende. Området Svuku og Grøtådalen er et sentralt kalvingsområde for Svahken sijte. Disse kalvingsområdene er særlig sårbare for forstyrrelser i perioden april til midtsommer. Det blir vurdert til at det omsøkte tiltaket uten noen særlige konkretiseringer i tid og rom, kan føre til forstyrrelser for reindriften og er dermed i konflikt med verneverdiene. Det har blitt gitt dispensasjoner til et begrenset omfang av organiserte turer tidligere.

Søker ønsker å ta med seg grupper på i hovedsak 8-16 personer, unntaksvis opptil 30 personer. 8-16 personer kan sies å være små grupper. En gruppe på 30 personer er en stor gruppe som vil kreve et større areal for blant annet leirslagning, derfor vil slitasjen på vegetasjon også bli større fra store grupper.

Det søkes også om turer med hundspann på vinteren. Med hundspann nås store områder på kort tid, som er en forstyrrende faktor for dyrelivet. Reindriften har påpekt at aktivitet med hundspann i reinbeiteområder representerer en stor forstyrrelsesfaktor for rein. Områdene er relativt små i utstrekning sett med reindriftsøyne, og kjøring med hundspann har potensiale for å forstyrre store områder på relativt kort tid.

En eventuell dispensasjon for organisert ferdsel til fots på vinteren kan vurderes, men da kreves det en mer spesifisert søknad. Kunnskapsgrunnlaget er ikke tilstrekkelig for hele området til enhver tid på vinteren, derfor ønsker vi å være førre-var.

I Femundsmarka er det et stort antall besøkende gjennom hele året. Røa- og Muggavassdraget er nevnt som viktige områder for søker. I disse områdene er det fra før en stor andel besøkende. Området må sies å være preget av denne ferdselen, med tydelige spor etter slitasje på vegetasjonen langs stiene. Det samme gjelder områdene langs land ved Femunden og inne ved Gutulisetra-Gutulivola som årlig har mange besøkende. I de nevnte områdene er det mange besøkende som ferdes til fots. Ved bruk av begrensning i tid og rom og andre vilkår, kan dette sikre at naturmangfoldet ikke blir nevneverdig belastet. Nasjonalparkstyret mottar relativt få søknader om organisert ferdsel i verneområdene.

Det er positivt at søker ønsker å ha fokus på sporrøs ferdsel, hensyn til natur- og dyreliv og sikkerhet i sitt turopplegg. Det er også positivt med en guide som kan veilede og informere de som er med på turoppet. Den kunnskapsformidlingen som det legges opp til ved bruk

av erfaren guide, kan være positivt med tanke på å bygge kunnskap og gode holdninger hos brukerne i området. Det er gode erfaringer fra turer med guide, også fra andre verneområder.

§11- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og §12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, kommer ikke til anvendelse i denne saken.

Konklusjon

Det kan gis dispensasjon til organiserte turer til fots og med kano utenfor sårbare områder og sårbare perioder. Det er veldig positivt med en guide som kan formidle kunnskap og gode holdninger til sporløs ferdsel, hensyn til natur- og dyreliv og sikkerhet. Ferdsel med hundespenn blir sett på som en vesentlig forstyrrelsesfaktor for dyrelivet og reindrift.

Det er viktig å tenke på den samlede belastningen og være føre-var i behandlingen av åpne søknader for hele området til enhver tid. Det kan ikke gis en generell dispensasjon for hele området til enhver tid. Søker påpeker at perioden 15. mai til 31. oktober er viktigst, og nevner Mugga- og Røavassdraget som viktige områder. Turer i perioden 1. juni til 1. november kan tillates langs Mugga- og Røavassdraget, langs land ved Femunden og i Gutulia.

Organiserte turer utenfor denne perioden og utenfor disse områdene krever en mer spesifisert søknad.

Lars Monsen Femund Lodge
v/Lars Monsen
Nordre Liverud vei 131
1816 Skiptvet

Skiptvet, 3. november 2020

Søknad om dispensasjon til guidede turer i Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker, samt Femundslia landskapsvernområde, for 2021

Kun en guidet tur i 2020

Aller først: dispensasjonen som ble gitt tidligere gjaldt til og med 31. oktober 2020. Kun en guidet tur ble gjennomført i Femundsmarka nasjonalpark i dette tidsrommet, rett og slett fordi jeg har prioritert å få mest mulig orden på lodgen. De forrige eierne ble ikke ferdige med utflyttingen før i starten av oktober, selv om overtakelsen var 15. august.

Den ene guidede turen var en fire-dagers packraft-tur langs Mugga-vassdraget i september. Første natt var på lodgen. Dag 2 fraktet vi 7 kunder til Nordvika med lodgens båter, gikk opp til Nedre Muggsjøen, hadde en dagstur i felten på dag 3, og etter natt to i samme leir gikk og padlet vi tilbake til Nordvika på dag 4. Vi etterlot ingen spor, tvert imot, vi ryddet en del søppel underveis, bl.a et avkuttet garn som guiden min Jannicke Øien fikk på kroken. Bålet ble fyrt på nedfall av bjørk. Vi fisket to-tre gjedder og et titalls abbor. Vi så for øvrig verken rovdyr eller reinsdyr, men møtte 7-8 fuglejegere. Padlingen ble gjennomført sikkert og uten uhell, og alle deltakerne var fornøyde ved hjemkomst.

Dialog med Svahken reinbeitedistrikt

Siden sist har mange av reindriftsutøverne, inkludert styret, i Svahken Sijte vært på et hyggelig kaffebesøk i lavvoen min på Femund Lodge. Vi hadde en to-tre timers lang og konstruktiv samtale, og fant kort og greit ut at vi er på samme lag, selv om vi nok ikke er enige om alt.

(PS: Det samme gjaldt møtet med to andre reindriftsutøvere fra andre distrikter, Inge Even Danielsen og Lars Åge Brandsfjell, vi hadde også en hyggelig prat på lodgen ved et annet tilfelle, og det er naturlig å ha tilsvarende dialog med dem.)

Hovedbudskapet etter kaffepraten med Svahken Sijte er at vi kommer til å ha en dialog framover. Dette er noe av det som kom fram:

Hundespann i Femundsmarka nasjonalpark

Svahken Sijte ønsker naturlig nok minst mulig forstyrrelser for reinen, og spesielt dette med hundespann om vinteren i Femundsmarka nasjonalpark er en utfordring. De uttrykte bekymring for om Femund Lodge vil arrangere guidede turer med hundespann inn i nasjonalparken. Dette vil da bety økt trafikk med hundespann i tillegg til den som allerede skjer i regi av allmenheten og allemannsretten.

Mitt svar på dette er at jeg kan forstå bekymringen. Hadde jeg vært reieneier ville jeg ikke likt å se en rad av hundespann på vei opp mot reinsflokkene, og spesielt ikke i kalvingstida. På mine private varturer med hundespann i fjellet andre steder i Norge har jeg alltid sjekket hvor reinflokkene i hovedsak oppholder seg, og lagt løypa langt utenom.

Det som er spesielt med Svahken Sijte er at området er helårsbeite for reinsdyra, så sjansen for å treffe på reinflokker vinterstid i Femundsmarka nasjonalpark er stor uansett. Jeg kan ikke snakke for allmenheten, men kun for meg selv og Femund Lodge: Guidede turer med hundespenn inn i Femundsmarka nasjonalpark, med isfiske og overlevelse i et svært forlokkende og kjent villmarksområde, vil trolig kunne bli en sikker, årlig inntektskilde. Likevel har jeg ingen problemer med å droppe den. Som jeg sa på møtet: bålet brenner like bra andre steder, og fisken vil også bite bra andre steder, så jeg må ikke absolutt legge vinterturene med hundespenn inn i Femundsmarka nasjonalpark.

Jeg sa også at det som er viktig for Femund Lodge er at vi faktisk har løyper å kjøre hundene i, så fort snøen kommer, direkte ut fra lodgen. Nå er det vedtatt en ny, offentlig scooterløype tvers over Femunden, og den vil åpne mange muligheter i flott natur, om enn ikke like kjent for mange. Men isen er ikke trygg før langt ut i januar, så jeg bør ha en annen mulighet. Det ble påpekt at det er mulig å kjøre i grensegata mot Sverige sørover fra Valldal gård. Da jeg spurte om det er mulig å få kjørt opp en trase fra Elgå til Valldal (ca. 17-18 km?), slik at jeg kan fortsette sørover i grensegata, var svaret positivt, i alle fall at vi kan diskutere det videre.

Dialog og tillit

I det hele tatt handler dette om kontinuerlig dialog mellom Svahken Sijte og meg. Vi er på lag, og vi ved å snakke sammen finner vi løsninger etter hvert. Så kan det naturligvis heller ikke være slik at mine guidede turer skal godkjennes av Svahken Sijte. Dette må handle om tillit.

Dispensasjon søkes for ett år nå, seinere for tre år om gangen

Jeg søker med dette om dispensasjon til guidede turer i Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker, samt Femundslia landskapsvernområde, for 2021 i regi av Femund Lodge til og med 31.12.2021. Altså at jeg på papiret også skal kunne ha guidede turer med hundespenn inn i nasjonalparken. Men jeg kommer altså ikke til å arrangere dem, basert på den nevnte dialogen og tilliten.

Det er viktig for meg å ha muligheten til å svinge meg fort i forhold til henvendelser fra potensielle kunder. For eksempel: Røkke ringer og lurer på om vi kan dra på tur med han og fire av hans toppledere, og de vil absolutt gjøre det med hundespenn i Femundsmarka nasjonalpark. Da vil jeg svare at nei, det går ikke, vi må ta hensyn til reindriften. Men vi kan gå på ski og truger, og jeg kommer til å snakke litt med Svahken Sijte først, om hvor de mener vi bør kunne gå. Kanskje er det ok å snørekjøre bak hundesleden på selve Femunden, fra Elgå til Storvika, så gå på ski opp til Roasten og vannene rundt. Eller kanskje viser det seg at Gutulia er et vel så bra valg...

Forutsigbarhet er viktig for driften av Femund Lodge. Fra og med høsten 2021 kommer jeg til å legge ut mesteparten av det som skjer i det kommende året på et fast tidspunkt, for eksempel den siste fredagen i november hvert år. Målet er at det tross alt temmelig begrensede antallet plasser skal bli så populære at det blir ventelister til året etter.

Da må jeg også kunne vite at jeg faktisk kan arrangere turer i de fredede områdene, og minst to år i forveien, helst tre. Men fordi Femund Lodge knapt er i gang foreslår jeg at dispensasjonen

gis for 2021 som et prøveår, dernest for to eller tre år om gangen. Men dette er ikke mitt bord å bestemme, jeg bare sier at det er viktig å ha forutsigbarhet.

Jeg er i full gang med utarbeide en oversikt over hva jeg skal tilby Femund Lodge sine kunder i 2021 og 2022. Det blir naturligvis overnatting og mat, og gjerne i kombinasjon med naturopplevelser, gjerne ferdige pakker av ulik varighet, typisk 3-7 døgn. Det blir villmarkskurs, firma-samlinger, fiske i typisk sportsfiske-riggede småbåter på Femunden, bruk av packrafts, kanoer og sailyaks. Mye vil foregå på lodgen og Femunden og gjelder derfor ikke denne søknaden, men det er naturligvis sterkt ønskelig for meg personlig og Femund Lodge sine nøye utvalgte, erfarne guider å kunne gjennomføre guidede turer i nasjonalparkene Femundsmarka (og Gutulia), samt naturreservatene rundt. Det er størst interesse rundt packraft-og kanoturer langs Røa- og Muggavassdragene, samt vanlige fotturer på sommerføre.

Økt renommé for alle

Formålet med disse guidede turene er å tilby fantastiske naturopplevelser i disse ekstremt flotte naturområdene, og sikre sunn drift av Femund Lodge — med positive ringvirkninger for alle i Elgå og resten av Engerdal kommune, ja, hele Trøndelag og Innlandet. På sikt kan samarbeidet med Svahken Sijte sikkert utvikles på flere områder, verden er full av muligheter. Uansett er det et naturlig mål å oppnå høyere omsetning og økt renommé for alle.

Sporløs ferdsel

Jeg vil gjerne understreke hvor viktig sporløs ferdsel er for meg. Mine kunder skal kurses i det å etterlate færrest mulig spor. Det gjelder å ta med søppel tilbake, alt fra å plukke opp en liten brukt fyrstikk eller rense bålplassen for rester av aluminiumsfolie (fra Real Turmat o.l, de brenner faktisk ikke opp), det gjelder toalettbesøk, sinking av ved, kanskje ikke fyre bål i det hele tatt hvis det er for tørt, kort sagt helhetlig tenkning rundt riktig friluftsliv fra start til mål.

Aktiviteter

Hva vil kundene gjøre underveis på turene våre? De gå, padle, bli slitne, lære seg å restituere kroppen, lage egen mat, lære å orientere, fyre bål og bruke kokeapparater med vett, ikke etterlate spor, ta med seg søpla hjem, ta vare på turkameratene, ikke ta sjanser, ta hensyn til dyre- og plantelivet – inkludert dette med ikke å forstyrre reinsdyra -- fiske, steike sin egen ørret, fotografere, ta vare på hundene, kort sagt nyte friluftslivet på den typiske gode, norske måten.

Mindre slitasje

Dermed vil vi i all hovedsak følge de samme rutene som veldig mange flere enn oss gjennom sommeren. Når det gjelder slitasje på naturen vil mine gjester knapt merkes, spesielt ikke i forhold til de mange hundre friluftsmenneskene som uansett gjennomfører nettopp disse turene — uten guider, men like fullt veldig ofte inspirert av meg. Disse er i hundretall, og mange flere enn jeg noen sinne vil ha som kunder.

Og det er bra folk kommer, de bidrar til at det er liv i bygdene rundt Femunden. Men jo flere av disse som velger meg eller en av mine guider til turen, jo mindre søppel og slitasje på skogen vil det bli, fordi de vil få opplæring.

Dette er spesielt viktig nå når vi har så mange nybegynnere i norsk natur. Det er disse som sager ned trær og risser av bjørkebark med stor kniv. Det gjør ikke mine kunder etter at de har blitt kurset på en hyggelig og klok måte av guiden.

Guidene

Jeg kommer til å guide selv, men til høyere kostnad og i mindre utstrekning. Dette er tross alt ikke det eneste jeg driver med. Når det gjelder andre guider har jeg flere personer i sikte som er så dyktige at de kan få jobb som Lars Monsen-guider. For eksempel Jan og Mattis fra NRK-serien Monsen, Monsen og Mattis, og mitt varemerkes ambassadør Jannicke Øien, en ung og dyktig villmarking som f.eks kan dra på rene ungdoms- eller kvinneturer. En samisk guide vil kunne gjennomføre et opplegg rundt det samiske, men det må jeg diskutere nærmere med samene, hvis de ønsker det. Jeg sender uansett ingen guide av gårde som jeg ikke er sikker på har kompetansen.

Med villmarkshilsen Lars Monsen, Femund Lodge

Fra: Svahken Sjte[svahken@gmail.com] Sendt: 15. nov 2020 18:54:25 Til: Valan, Sindre Kolstad Tittel: Re: Høring - Søknad om organiserte turer - Lars Monsen, Femund Lodge

Hei.

Takk for henvendelsen om søknaden fra Lars Monsen. Foreslår at vi kan ha et møte tirsdag 17. november 2020 om søknaden, og i nærområdet. Kommer med noen tilbakemeldinger nå. Lars Monsen må være mer konkret i søknaden angående tid og rom. En sjenerell søknad 3 år fram i tid kan Svahken sjte ikke akseptere vinterstid, eller en dispensasjon for kommende år vinterstid. Reindriften har flere kritiske perioder gjennom de åtte årstidene, og det må hensyntas. For vinterperioden er det vanskelig å finne traseer for kommersiell hundekjøring i Femundsmarka. Turisme med hundekjøring i Femundsmarka er ikke forenlig med vår reindrift vinterstid. Vinterbeiteområdene er minimumsfaktor, og klimaendringer med ising og låste beiter er økende. Reinen tåler ikke uro. Eventuelle godkjente hundetraseer i Femundsmarka vil innby allmennheten til økt aktivitet og ferdsel i Monsens fotspor med ytterligere problemer for oss. Det må tas sikte på å finne alternative områder for kommersiell turisme med hundekjøring vinterstid, primært utenfor de samiske reinbeiteområdene, som Monsen selv er inne på.

På barmark (sommerstid) kan det være lettere å finne områder som en kan samarbeide om. Men det er nødvendig å understreke at det må legges utenom intensive arbeidsperioder og områder av viktig betydning i forbindelse med kalvmerking. Kanalisering av fersel på Femunden, langs Røavassdraget, Mugga og Gutuliaa osv. er det lettere å samarbeide om. Nord for Røa-vassdraget er det Fæmund reinbeitedistrikt som må kontaktes for høring. Vil undersøke at Svahken sjte er et helårsdistrikt, dvs. at områdene brukes til reindrift til alle årstider øst for Femund.

Sender her også signaler til søknad om løyve til å gjennomføre ultraløpet Xreid 2021. Viser til uttalelsen fra Svahken sjte ved forrige års søknad. Situasjonen for oss i tidsrommet det søkes om har ikke endret seg, vi må jobbe med naturen for å lykkes med kalvmerkingen.

Det overrasker oss at søknaden fortsatt er i tidsrommet da det byr på problemer for oss i forbindelse med kalvmerking. Det viser at arrangøren har liten forståelse for reindriftens behov i det aktuelle tidsrommet og ikke vil imøtekomme våre behov. Skal løpet gjennomføres i tidsrommet 25. - 27. juni ber vi om at traseen endres til å følge skogslandet fra Svukuriseth, via Haugen og videre langs skogen til Røa vassdraget. Etter 15. juli er omsøkte trasevalg et bedre tidspunkt for gjennomføring, selv om det er vil gå i kjernen av reinens luftingsområder med forstyrrelser gjennom Xreid-løpet.

Ber primært om at Nasjonalparkstyret endrer tidspunktet for løpet til etter 15. juli 2021.

Alternativt at trasevalget endres til å følge skogsterrenget fra Svukuriseth, via Haugen gård, videre langs skogen til Røavassdraget ved eventuell godkjenning av arrangemang i tidsrommet 25.- 27.juni 2021.

Med hilsen

Jon Anders Mortensson

leder

Svahken Sjte

mobil: +47 924 81 794

E-post: svahken@gmail.com

ons. 11. nov. 2020 kl. 10:40 skrev Valan, Sindre Kolstad <sikva@fylkesmannen.no>:

Hei!

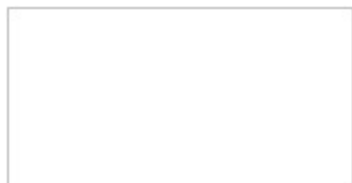
Viser til avtale om et dialogmøte i november mellom reindriften, nasjonalparkforvaltningen og besøkssenteret.

Sendte dere akkurat en søknad fra Lars Monsen om organiserte turer i Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker for 2021. Denne saken vil bli behandlet i Nasjonalparkstyret den 27.november.

Veldig fint om vi kunne fått til et møte med dere før den 27.november, men aller helst før den 20. november. Da kunne vi diskutert denne søknaden sammen, før den behandles i Nasjonalparkstyret.

Når kan vi få til dette?

Med vennlig hilsen
Sindre Kolstad Valan
nasjonalparkforvalter

Telefon: 62 55 11 89
Mobil: 92 24 35 95

Fra: Valan, Sindre Kolstad

Sendt: onsdag 11. november 2020 09:28

Til: Svahken Sjite <svahken@gmail.com>

Emne: Høring - Søknad om organiserte turer - Lars Monsen, Femund Lodge

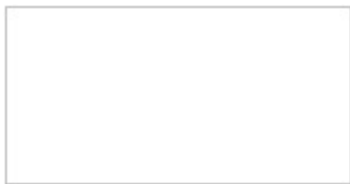
Hei!

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia har mottatt en søknad om organisert ferdsel. Det søkes i første omgang for 1 år med turer spredt over hele året. Det er ønskelig med turer til fots, med kano/packraft og på ski/truger. Det har også vært ønskelig å ha turer med hundespann, men etter dialog med reindrifra ønsker ikke søker å gjennomføre dette i verneområdene.

Legger ved søknad. Hvis dere har innspill så ønsker vi dette innen 18.november. Saken vil bli behandlet i Nasjonalparkstyret den 27.november.

Denne henvendelsen om innspill vil bli sendt til både Svahken, Gåebrien og Saanti Sijte.

Med vennlig hilsen
Sindre Kolstad Valan
nasjonalparkforvalter

Telefon: 62 55 11 89

Mobil: 92 24 35 95

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/11935

Saksbehandler: Kirsten Thyrum

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	37/2020	27.11.2020

Søknad om dispensasjon for gjennomføring av langløp Xreid – Femundsmarka nasjonalpark – sommeren 2021

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir med hjemmel i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark § 3 pkt. 4.2 og Femundslia landskapsvernområde § 3 pkt. 4.2, Xreid Norway AS tillatelse til å gjennomføre løpet på følgende vilkår:

- Arrangementet kan gjennomføres i perioden 25. -27. juni 2021 med de endringer som er foreslått i valg av trase, dette framkommer av vedlagte kart. Dette begrunnes ut ifra hensynet til reindrifta i området.
- Det forutsettes at det ved gjennomføringen av løpet tas særlig hensyn til reindriften slik at risiko for forstyrrelser unngås.
- Det gis ikke tillatelse til løp i en trase rundt Stor-Svuku. Det anbefales å benytte opparbeidet DNT sti fra Elgå til Svukuriset, og videre til Haugen og Røvollen - Ljøsnåvollen.
- Deltakere og tilskuere skal gjøres kjent med at deler av arrangementet skjer i et verneområde, og det skal tas særlige hensyn til naturmiljøet.
- Nasjonalparkforvaltningen kan i forkant av løpet foreslå endringer i traséen for å unngå konflikt i forhold til naturmangfold dersom det framkommer kunnskap om dette i forkant av arrangementstidspunktet.
- Det skal ikke settes opp reklame i verneområdet, eventuell midlertidig merking må fjernes så snart arrangementet har funnet sted.
- Støy skal holdes på et lavt nivå
- Gjennomføringen av løpet skal skje i samsvar med søknaden mht antall deltagere og krav til deltakerne om utstyr for å klare seg i fjellet og med opplegg for fjerning av søppel.

Saksdokumenter (følger saken)

Brev av 22.10.2020 – Søknad om løyve til å gjennomføre ultraløpet Xreid 2021, fra Xreid Norway AS, v/ Jan Sigurd Sørensen

Kart som viser forslag til trase for den omsøkte løypa

Andre saksdokumenter:

E-post fra Svahken av 15.11 2020 – tilbakemelding på forespørsel om gjennomføring av Xreid 2021

E-post fra Xreid ved Jan Sigurd Sørensen av 17.11 2020 – tilbakemelding og kommentarer i forhold til innspill fra Svahken sijte.

Saksopplysninger

Bakgrunn

Xreid Norway er en norsk arrangør av terreng- ultraløp. De har i perioden 2013 – 2020 arrangert årlige løp med syv ulike ruter. Løpene er gjennomført gjennom blant annet Hardangervidda nasjonalpark, Ånderdalen nasjonalpark og Jotunheimen nasjonalpark. Det ble planlagt og gitt tillatelse til å gjennomføre et løp i 2020 gjennom Femundsmarka nasjonalpark. Det søkes om den samme løypetraseen for 2021. Det aktuelle løpet som fikk dispensasjon, etter klagebehandling i Miljødirektoratet, ble ikke gjennomført på grunn av utfordringer knyttet til Covid 19.

Løpet går i hovedsak på etablerte turstier og deltakerne må ha med nødvendig sikkerhetsutstyr for å klare seg i utsatt fjellterreng. (kart over foreslått trase framkommer av vedlagte søknad).

Ved tidligere løp har det vært deltagere fra 20 ulike land og i ulik alder. Søker har tidligere fått dispensasjon fra verneforskriften i de områdene det har vært gjennomført løp. Det har vært noen saker som har gått videre til avklaring i Miljødirektoratet, der søker har fått gjennomslag for sine ønsker. Dette gjelder blant annet maksbegrensing i forhold til antall deltagere.

Årets løp er foreslått med start i Elgå og målgang i Røros. Løypa er delvis utarbeidet i samarbeid med lokale krefter, og den går i hovedsak etter merkede turstier. Søker oppgir at Elgå idrettslag og Elgå vel har vært kontaktet. Størstedel av løypa er innenfor Femundsmarka nasjonalpark, men den avsluttende delen av løypa er utenfor nasjonalparken. Det er satt en antallsbegrensning på 250 deltagere. Det er dette antallet som har vært gjeldende de fleste årene løpet er gjennomført.

Løpet er en engangsforeteelse og aktuelt tidspunkt er perioden 25. – 27. juni 2021.

Søker oppgir at de er opptatt av å være forankret i lokale krefter ved gjennomføring av arrangementet. Det er ingen motoriserte transportbehov utover eksisterende bilveier. Søker oppgir også at de kan endre løypa helt fram mot start dersom uforutsette hendelser tilsier at dette er nødvendig. Dette kan være relevant i forhold til kunnskap om hekkeplasser og i forhold til tamrein og deres bruk av området. Søker har også et eget opplegg for å unngå forsøpling i området.

Det legges opp til to sjekkpunkter underveis hvor deltagerne får mat/ drikke og tilgang til utstyr de har levert inn før start. Det er foreslått sjekkpunkt på Haugen gård og ved enden av Feragshåen.

Søknaden om gjennomføring av løpet ble sendt til Svahken sijte for eventuell uttalelse og vi har mottatt følgende tilbakemelding fra Svahken av 15. november.

Viser til uttalelsen fra Svahken sijte ved forrige års søknad. Situasjonen for oss i tidsrommet det søkes om har ikke endret seg, vi må jobbe med naturen for å lykkes med kalvmerkingen. Det overrasker oss at søknaden fortsatt er i tidsrommet da det byr på problemer for oss i forbindelse med kalvmerking. Det viser at arrangøren har liten forståelse for reindriftens behov i det aktuelle tidsrommet og ikke vil imøtekomme våre behov. Skal løpet gjennomføres i tidsrommet 25. - 27. juni ber vi om at traseen endres til å følge skogslandet fra Svukuriset, via Haugen og videre langs skogen til Røa vassdraget. Etter 15. juli er omsøkte trasevalg et bedre tidspunkt for gjennomføring, selv om det er vil gå i kjernen av reinens luftingsområder med forstyrrelser gjennom Xreid-løpet.

Ber primært om at Nasjonalparkstyret endrer tidspunktet for løpet til etter 15. juli 2021. Alternativt at trasevalget endres til å følge skogsterrenget fra Svukuriseth, via Haugen gård, videre langs skogen til Røavassdraget ved eventuell godkjenning av arrangemang i tidsrommet 25.- 27.juni 2021.

Innspillene til tilsvarende søknad for 2020 kan oppsummeres til følgende:

Søknaden bærer preg av manglende innsikt eller kunnskap om hvordan den omsøkte aktiviteten påvirker vår samiske næring og kultur, men fokuserer heller på antatte fordeler med økt menneskelig aktivitet i området ved å øke turisme. Dette fremstår også som en nok så løs påstand som ikke dokumenteres i søknaden. Mot denne bakgrunn oppfordrer vi fylkesmannen og nasjonalparkstyret til bedre å informere om reindriften i området og hvilke forutsetninger som kreves for å ha en bærekraftig samisk kultur i området. Det er avgjørende at fylkesmannen gjør en beskrivelse av de kumulative effektene av ulike aktiviteter i nasjonalparken, herunder rowilt, allerede eksisterende turisme mv. i tillegg til alt som ligger i randsonen til nasjonalparken men fortsatt er avgjørende områder for reindriften (hyttefelt, jordbruk, skogbruk, infrastrukturiltak mv.). På denne måten kan vi kanskje få inn bedre søknader som er mer virkelighetsforankret for Femundsmarka.

Den aktuelle søknaden inneholder ingen vurderinger av hvilke effekter den omsøkte aktiviteten vil ha på vår næring både på et økonomisk (risiko for spredning av rein med tilhørende økte kostnader til helikopter for å samle inn rein mv.) og dyrevelferdsmessig (kalver kan bli skilt fra simla, økt stress med tilhørende risiko for å få redusert beitero og mattilgang)

nivå. Den manglende vurderingen blir særlig påfallende når man tar tidspunktet for terrengløpet med i betraktningen. Den omsøkte perioden for terrengløpet er mitt i kalvemerking i Svahken sijte. Kalvene er fortsatt små på det tidspunktet, og kalvemerking er avgjørende for oss for å bestemme eierforholdene til reinen. Om vi ikke får til en god kalvemerking vil vi ikke ha noe å slakte senere på høsten, men ev. overlevende kalver vil tilfalle fellesskapet. En slik løsning fremstår som urimelig.

Når det gjelder den geografiske delen av terrengløpet, vil den gå i kjerneområdet for oss. Svahken sijte er som kjent et helårsdistrikt, hvilket betyr at vi har rett og plikt til å være på mer eller mindre det samme området hele året. Det betyr også at vi ikke har noen fleksibilitet til å la noen områder hvile i deler av året som andre distrikt i Norge. Mot den bakgrunn er vernet spesielt viktig. I det omsøkte området er rein i perioden under og etter kalving. En menneskelig aktivitet på 250 terrengløpere som med sikkerhet vil bidra til at rein flykter ut av området fremstår som uhensiktmessig og i strid med gjeldene rett. Reindriften har et rett til beitero. Med det økte trykket av ulv, særlig i de sørlige deler av reinbeitedistriktet, ønsker vi ikke at rein med små kalver kommer ned i disse områdene for tidlig. I tillegg finnes heller ingen alternativ infrastruktur for kalvemerking i de sørlige områdene av distriktet, hvilket i praksis betyr økte kostnader for oss for å drive rein tilbake til fjellområdene etter terrengløpet. I tillegg kommer den ekstra unødvendige belastningen på rein. Det er urimelig at vi og våre rein skal stå for denne risikoen. Da Norge innehar store områder uten samisk reindrift, anbefaler vi at søker finner et annet område, forslagsvis på vest siden av sjøen Femund. Uansett, bør disse terrengløpene ikke gjennomføres innenfor samiske reinbeiteområder.

Etter en helhetlig vurdering går Svahken sijte i mot søknaden. Vi legger avgjørende vekt på tidsperioden, den geografiske plasseringen og av at reinen kommer til å bli forstyrret i marginen av kalvingen og i en periode hvor de skal lagre fett-ressurser for å møte vinteren. I tillegg legges det vekt på at det finnes store områder som er mer tilgjengelig utenfor samiske reinbeiterområde.»

Den videre saksbehandlingen innebar at Nasjonalparkstyret på sitt møte i desember 2019, ga dispensasjon til løpet men på en del fastsatte vilkår, som bla innebar at den traseen som gikk på umerkede stier ble tatt ut. Dette vedtaket ble påklaget av Svahken sijte som deretter fikk medhold av Nasjonalparkstyret, og søknaden ble avslått med henvisning til reindriften argumenter. Dette vedtaket ble deretter påklaget av Xreid, og saken gikk videre til Miljødirektoratet som hadde følgende begrunnelse og fattet endelig vedtak i saken:

Miljødirektoratet har hensyntatt og tatt med i vurderingen innvendingene fra reindriften, men kan ikke se at den omsøkte aktivitet vil innebære uheldige konsekvenser av en slik art og omfang for reindriften isolert at det er tilstrekkelig for å avslå tiltaket på grunnlag som støttes av hensynet til samiske interesser alene. Det pekes i den anledning på at omsøkte tiltak er tidsbegrenset, og vil i så fall kun innebære en kortvarig forstyrrelse for reindriften. Arrangør har etter forrige klagerunde i e-post pekt på at de på bakgrunn av tiltak i smittevernsanalysen har valgt å kutte ned på løypen, den første sløyfen, for å redusere fra 3 til 2 sjekkpunkter. Dette vil medføre at passering av Svukuriset, som arrangør viser til at det etter samtale med leder av Svahken sijte er kommet frem at er området problemet primært gjelder, vil passeres etter ca. 10 km. Dette betyr at aktuelt tidsrom hvor forstyrrelser vil forekomme er redusert

betraktelig. Det anslås grovt at det vil dreie seg om 30-45 min fra første til siste deltaker som passerer.

Løpet er videre en engangsføreteelse og skal i hovedsak gjennomføres etter merkede stier hvor det allerede eksisterer uorganisert ferdsel. Forstyrrelser langs disse traseene er derfor ikke en "ny" og ukjent aktivitet i området selv om det i en begrenset periode vil være mer ferdsel enn normalt.

Miljødirektoratet vil for fullstendighetens skyld bemerke at Miljødirektoratet ikke har vurdert tiltaket opp mot annen særlovgivning knyttet til reindrift, herunder reindriftsloven § 65 som åpner for at ferdsel kan reguleres av hensyn til reindriften ved at det blant annet kan stilles vilkår eller nedlegges tidsbegrenset forbud mot f.eks. større arrangement

Miljødirektoratet er etter en konkret helhetsvurdering av den oppfatning at omsøkte aktivitet ikke truer overlevelsen eller betydelig innsnevrer muligheten for samisk kulturutøvelse. Direktoratet har i vurderingen lagt avgjørende vekt på at forstyrrelsen fra arrangør sin side er kortvarig. Løpet vil videre i hovedsak gjennomføres på allerede eksisterende stier, og traseén for løpet er endret og kortet ned. Antall deltakere er også redusert. Med de justeringene som vil bli iverksatt har direktoratet lagt til grunn at risikoen for forstyrrelse og omfanget av eventuell påvirkning fremstår som begrenset. Miljødirektoratet vil likevel påpeke at kalvemerkingen er en viktig periode for reindriften, og det forutsettes derfor at det ved gjennomføringen av løpet tas særlig hensyn slik at risiko for forstyrrelser unngås.

Vedtak

Klagen tas til følge. Miljødirektoratet gir med hjemmel i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark § 3 pkt. 4.2 Xreid Norway AS tillatelse til å gjennomføre løpet på følgende vilkår:

- *Arrangementet gjennomføres som planlagt i perioden 26. -28. juni 2020 med de endringer av trasé og antall deltakere arrangør har foretatt for å hensynta reindriften.*
- *Det forutsettes at det ved gjennomføringen av løpet tas særlig hensyn til reindriften slik at risiko for forstyrrelser unngås.*
- *Det gis ikke tillatelse til strekningen Elgå-Elgåhogna – Svukuriset. Det anbefales å benytte opparbeidet DNT sti i stedet.*
- *Deltakere og tilskuere skal gjøres kjent med at deler av arrangementet skjer i et verneområde, og det skal tas særlige hensyn til naturmiljøet.*
- *Nasjonalparkforvaltningen kan i forkant av løpet foreslå endringer i traseén for å unngå konflikt i forhold til naturmangfold dersom det framkommer kunnskap om dette i forkant av arrangementstidspunktet.*
- *Det skal ikke settes opp reklame i verneområdet, eventuell midlertidig merking må fjernes så snart arrangementet har funnet sted.*
- *Støy skal holdes på et lavt nivå*
- *Gjennomføringen av løpet skal skje i samsvar med søknaden mht krav til deltakerne om utstyr for å klare seg i fjellet og med opplegg for fjerning av søppel.*

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre etter forvaltningsloven, jf. forvaltningsloven § 28.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Femundsmarka nasjonalpark

«Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt fjell- og skogområde.
- Å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødslandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- Å bevar det biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift.

Ivaretagelse av naturgrunlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§3 pkt.4.2 Ferdsl

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.»

Den foreslåtte aktiviteten vil være i regi av et kommersielt selskap og kommer derfor ikke inn under unntaksbestemmelsene.

Femundslia landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av Femundslia landskapsvernområde er å ta vare på et særpregede naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§3 pkt. 4.2 Ferdsl

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.»

Den foreslåtte aktiviteten vil være i regi av et kommersielt selskap og kommer derfor ikke inn under unntaksbestemmelsene.

Samlet vurdering

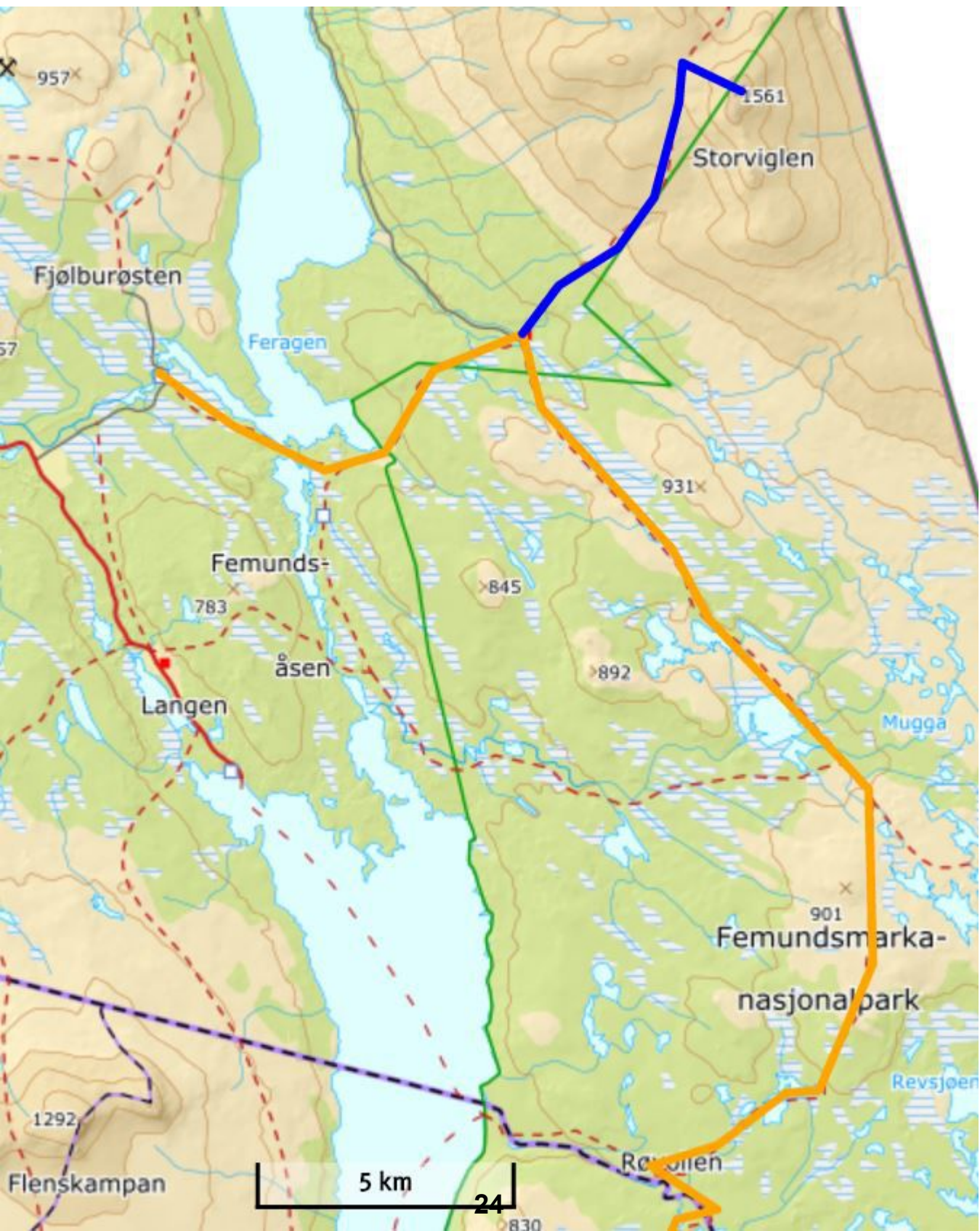
Saken har vært gjenstand for en omfattende vurdering og det vises derfor til vurderinger som er gjort i tidligere saksutredninger, samt den omfattende vurderingen som ble gjort av Miljødirektoratet i forbindelse med klagesaksbehandlingen. Kort oppsummert blir konklusjonen at den aktuelle traseen slik den nå er foreslått, vil ha begrenset effekt på naturmiljøet, da det allerede er en betydelig påvirkning på naturen i området, og løpet vil gjennomføres på allerede tilrettelagte t-merkede stier, utenfor den mest sårbare perioden for dyrelivet i området. Løpet vil likevel ha en negativ påvirkning av reindriftas aktivitet i området.

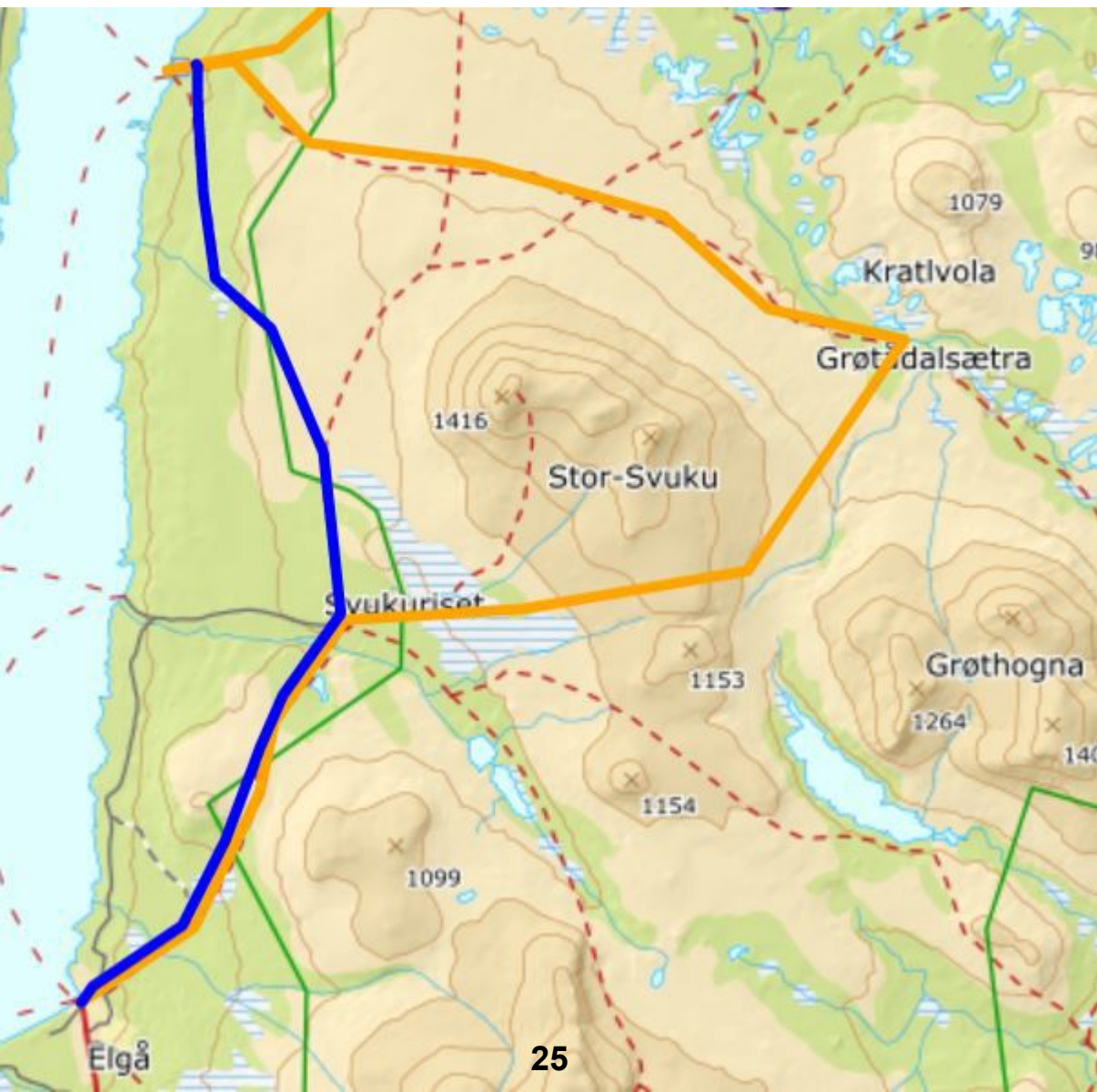
Med bakgrunn i utfordringene som påpekes av Svahken sijte ble det gjennomført et møte mellom nasjonalparkforvalterne og Svahken sijte, ved Jon Anders Mortensson og Ristin Mortensson den 17. november 2020.

Fra reindriftas side ble det primært lagt fram ønske om at løpet utsettes til etter 15. juli. Søker v/ Jan Sigurd Sørensen opplyser at dette ikke er mulig eller ønskelig pga allerede fastsatt løpskalender som er opparbeidet gjennom flere arrangement fra år tilbake.

Alternativt ble det lagt fram ønske om at løpet ble lagt lenger mot vest, dvs nærmere Femund, og at traseen ikke lenger skal gå rundt Stor-Svuku. Men bare gå direkte fra Svukuriset til Haugen gård, langs eksisterende t-merket sti. Forslag til trase er tegnet inn som en alternativ rute, med blåfarge i vedlagte kart. Mesteparten av traseen fra Elgå til Haugen vil dermed gå utenom Femundsmarka nasjonalpark, og i hovedsak gå gjennom Femundslia landskapsvernområde. Løpet vil deretter følge t-merket sti til Røvollen, og deretter krysse Røa (og dermed ikke lenger være innenfor Elgå reinbeitedistrikt i den videre delen av løpet). Deretter til Ljøsnåvollen og deretter foreslås det å legge inn en ekstra runde/ny trase i området rundt Storviglen. Dette området er utenfor Femundsmarka nasjonalpark og berører vinterbeiteområder for rein, slik at løpet ikke blir i konflikt med reindriftas aktivitet i sommersesongen.

Det har vært kontakt med ansvarlig søker hos Xreid om dette alternativet, og de er innstilt på å finne en mulig forlengelse av traseen utenfor nasjonalparken, dette innebærer at reindriftas samling av dyr for kalvemerking blir berørt i så liten grad som mulig, og Svahken sijtes forslag til ny trase innarbeides i vedtaket.

Xreid Norway AS
v/Jan-Sigurd Sørensen
Bleikerveien 54
1387 Asker

Nasjonalparkstyret for Femundmarka og Gutulia
Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Asker 22.10.2020

Søknad om løyve til å gjennomføre ultraløpet Xreid 2021

Kort om Xreid

Xreid Norway er en norsk arrangør av terreng-ultraløp. Vi har i perioden 2013-2020 arrangert et årlig løp med syv ulike ruter. De tre første årene krysset løypen Hardangervidda med ulike traseer, og hadde målgang på Gaustatoppen. Deretter bestemte vi oss for å endre konseptet, slik at vi flytter traseen til nye steder hvert år. I 2016 valgte vi Senja og gjennomførte løpet i fantastiske omgivelser der, i 2017 besøkte vi Nord-Møre og det flotte området rundt Kristiansund og i 2018 sto Jotunheimen for tur. 2019 hadde vi en spennende løype fra Voss til Bergen. Vi planla og fikk tillatelse til å gjennomføre 2020 utgaven i Femunden, med samme løype som søkes om for 2021, men løpet ble ikke gjennomført/flyttet grunnet utfordringer og usikkerhet knyttet til Covid.

Vi har etablert et løpskonsept hvor opplevelser skal stå i fokus fremfor sluttid og plassering. Løpet går hovedsakelig på etablerte turstier og deltakerne må ha med seg nødvendig sikkerhetsutstyr for å klare seg i utsatt fjellterreng.

Våre deltakere er en god blanding, både i alder og nasjonalitet. Totalt har vi hatt deltakere fra over 20 ulike land i løpet av de 7 årene vi har arrangert løp. Deltakerne stiller til start enten alene eller i lag med opptil 4 personer. Ettersom vi har krysset både Hardangervidda, Ånderdalen og Jotunheimen Nasjonalpark, samt nærliggende verneområder, har vi erfaring med å ta vare på både deltakere og områdets verneverdier på en bærekraftig måte. Vi har hatt god dialog med SNO i forbindelse med våre løp og etterlevd vilkårene satt av Fylkesmannen i de respektive fylkene og Nasjonalparkstyret i tildelte løyver. Se vedlegg for tidligere løyver.

Løpet har også tiltrukket seg både nasjonal og internasjonal media og vi har hatt sendetid på både NRK og TV2, i tillegg til riksdekkende papir- og internettdækning. Vi ønsker å vise hvor fantastisk natur Norge har å by på og tilrettelegger for at løpere fra hele verden skal få ta del i den.

Xreid 2021

Vi har lagt opp til en løype på ca 105km som starter i Elgå og har målgang i Røros. Løypen er utarbeidet basert på egne turer i området, råd og tilbakemelding fra lokale krefter, som vi også vil tilknytte oss i forbindelse med gjennomføring av arrangementet, samt forsøk på å vise de unike områdene og minimere ferdsel i sårbare områder. Løypen er basert på egne turer i området og råd og tilbakemeldinger fra lokale krefter. Vi har lagt vekt på å minimere ferdsel i sårbare områder men samtidig vise de unike områdene ved Femunden. Det er viktig for oss å være forankret i lokale krefter også i gjennomføringen av arrangementet.

-Vi ønsker å kunne ha 250 plasser til rådighet. De tidligere årene har vi hatt henholdsvis 50 (2013), 150 (2014), 200 (2015) , 250 (2016), 250 (2017), 250 (2018) og ubegrenset antall i 2019. I ankeprosessen rundt søknad i 2020 reduserte vi ønske om antall plasser til 200. Vi mener at 250 er det ideelle antallet deltakere for ikke å tilføre unødvendig stor terrengslitasje samtidig som det er et tilstrekkelig volum til å sikre en god logistikk og verdiskapning på de stedene vi ønsker å arrangere løpet.

-Det er viktig for oss å understreke at vi arrangerer på naturens betingelser. Vi minimerer kjøring og har ingen motorisert transportbehov utover bilveier. Vi vil dessuten kunne endre løypen helt frem til start dersom uforutsette hendelser tilsier at det er nødvendig. Så langt har dette vært relevant med tanke på villrein på Hardangervidda og reinbeitene på Senja. Vi har en baktropp som går igjennom løypen etter siste deltaker og sørger for at det ikke ligger igjen søppel etter deltakerne.

1 Miljøprofil

1. Generelt

For Xreid er det spesielt viktig å ha en klar profil i forhold til vern av naturen, dyreliv og miljø. Det er et privilegium å bevege seg i storslått norsk natur og villmark. Denne profilen blir tydelig formidlet til våre deltakere i forkant og under arrangementet. Våre deltagere skiller seg fra deltakere i arrangement som f.eks. Birkebeineren, der deltakerne i stor grad jakter merkekrav og rekordtider. Våre deltakere tiltrekkes av naturen, ensomheten og muligheten til å sprengne egne grenser med et spektakulært bakteppe.

1.2 Sjøppel

Vi har en baktropp som følger bak den siste deltageren under arrangementet, dette er en ordning som fungerer godt både som et sikkerhets- og miljøtiltak. Baktroppen tar med seg eventuelt søppel som skulle ligge igjen. Forsøpling medfører forøvrig direkte diskvalifikasjon fra løpet.

1.3 Motorisert ferdsel

Vår ambisjon og klare målsetning er å gjennomføre dette arrangementet uten noen form for motorisert ferdsel i terrenget.

1.4 Belastning på stier og natur

Vi vil ferdes på etablerte, merkede stier hele traseen, for å minimere terrengslitasjen. Det er vårt synspunkt, at 250 deltakere er innenfor hva som kan tillates uten at det medfører en unødig stor merbelastning på områdene utover allerede eksisterende uorganisert ferdsel.

2 Sikkerhet

2.1 Deltakere

Alle deltakere, både i singel og lagklassen, vil utstyres med en satellitt-tracker som sender posisjon hvert 15 minutt. Disse har også en «alarm»-bryter hvis uhell skulle oppstå. Vi har en obligatorisk utstyrsliste med nødvendig utstyr for å overleve på fjellet i tøft vær. Vi kontrollerer utstyr i sekken ved innsjekk, samt ved stikkprøver før start og underveis.

Vi har en personlig gjennomgang av alle som søker om å være med og stiller strenge krav spesielt til de som ønsker å stille i singelklassen. Tidligere erfaring med lange løp, orienteringskunnskaper og fjellerfaring er nødvendig. Det er viktig for oss å minimere sannsynligheten for at vi får deltakere som ikke takler utfordringene arrangementet kan gi.

2.2 Sjekkpunkter

Vi har to sjekkpunkter hvor deltakerne får mat/drikke og tilgang til bagger de leverer inn før start. Disse er ved:

- CP 1 – ca 40 km: Haugen gård
- CP 2 – ca 75 km: Enden av Feraghåen

Utover sjekkpunktene vil vi vurdere sikkerhetsposter ved utsatte partier og lignende.

På sjekkpunktene underveis har vi kvalifisert medisinsk personell som kontrollerer alle deltakere for å vurdere deres tilstand med tanke på om de får fortsette. Til informasjon ble det i 2019 utgaven tatt ut to personer fra løpet etter slike gjennomganger.

2.3 Førstehjelp

Baktrupp og alle sjekkpunktene er satt opp med førstehjelpsutstyr for å kunne hjelpe til med mindre skader som kan inntreffe. Alle skal i tillegg ha med seg enkelt førstehjelpsutstyr i sekken. Før løpet blir deltakerne briefet om at de må hjelpe og passe på hverandre dersom en situasjon skulle oppstå. Alle løperne har med seg en avskrudd mobil som benyttes som et alternativ til trackeren om/hvis det er dekning til å melde fra om skader.

3 Eksponering/media

3.1 Generelt

Region vil nyte godt av både eksponering, omtale og oppmerksomhet. Dette er viktig både for reiselivsnæringen og tilstøtende kommuner og lokalsamfunn. Oppmerksomhet i nasjonale og internasjonale medier kan bidra til økt tilstrømning av turister og tilflytting til lokalsamfunn.

2. Media og eksponering

Vi er opptatt av å fremme norsk natur og destinasjon på en god måte. Her er noen få høydepunkter fra tidligere år.

NRK

- <https://tv.nrk.no/serie/kveldsnytt/NNFA23070217/02-07-2017#t=16m21s>
- <https://tv.nrk.no/serie/kveldsnytt/NNFA23070316/03-07-2016#t=18m40s>
- <https://tv.nrk.no/serie/sportsrevyen/MSPO10071413/14-07-2013>
<https://tv.nrk.no/serie/kveldsnytt/NNFA23070415/04-07-2015#t=12m13s>
- <https://radio.nrk.no/serie/distriktsprogram-troms/DKTR01012216/29-06-2016#t=1h47m15s>

Mange nett- og papir-aviser har fulgt arrangementet tett, de aller viktigste og beste klippene:

- Nettavisen: <http://www.nettavisen.no/nyheter/126-stykker-privde-a-krysse-hardangervidda-bare-halvparten-kom-i-mal-pa-gaustadtoppen/3422806790.html>
- Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/amagasinet/Friluftslivets-Fight-Club-8097281.html>
- Harvest: <http://harvest.as/artikkel/livslopet>
- <https://www.nrk.no/troms/bare-rundt-20-prosent-fullforer-dette-ekstremlopet-1.13024797>
- <http://www.folkebladet.no/sport/2016/07/05/Garanterer-nytt-Senja-eventyr-12997407.ece>
- https://www.nrk.no/sognogfjordane/rekordmange-spring-ultralop_-_det-er-ei-stor-oppleving-1.14621341

Arrangementvideoer fra tidligere år:

- 2013: <https://vimeo.com/100938275>
- 2014: <https://vimeo.com/100975951>
- 2015: <https://vimeo.com/133063058>
- 2016: <https://vimeo.com/174132185>
- 2017: <https://vimeo.com/225533062>
- 2018: <https://vimeo.com/280897210>
- 2019: <https://vimeo.com/347187382>

I tillegg kommer internasjonal oppmerksomhet hos magasiner, forum og nett.

4 Verdiskapning

4.1 Generelt

For lokal turistnæring er det til syvende og sist tilstrømning av besøkende som genererer gjestedøgn og inntekter. Dette må selvsagt aldri bli viktigere enn bærekraftig forvaltning av naturressurser, men dersom man kan vise fram lokasjoner gjennom fantastiske bilder og film er det kanskje mulig å ivareta begge interesser på en langsiktig og god måte.

4.2 Hva vi ønsker å få til:

- Forankre løpet med lokale næringsaktører og ressurser. Skape aktivitet, turisme, oppmerksomhet og overnatningsdøgn på disse destinasjonene.
- Engasjere lokalbefolkningen i arrangementet.
- Fremme samarbeid mellom de ulike kommuner, næringslivsaktører og institusjoner på de destinasjonene vi arrangerer.
- Påvirke unge og gamle til å sette pris på, og føle seg stolte av å bo på stedene vi besøker slik at flere ser nytten av å bruke den unike naturen de har i sin bakgård.
- Øke forståelsen av forvaltning av natur og vilt, skape et arrangement med høyt fokus på miljøvern og ydmykhet for natur og verneverdier.
- Kontrollert internasjonal turisme til utvalgte destinasjoner.

Vår erfaring fra Xreid og som medarrangører av Norseman og Expedition Amundsen er at deltagerne reiser på helgeturer i løypetraseen og legger ned tid og penger i destinasjonene omkring både før, under og etter arrangementet.

Med bakgrunn i ovenstående søker vi om inntil 250 deltakere for Xreid 2021 i skissert løype.

Tidspunkt: 25.juni.-27. juni 2021

Vi ser frem til å motta deres svar på vår søknad.

Med hilsen

Jan-Sigurd Sørensen
Tlf. 930 33 219
jansigurd@xreid.com

Vedlegg:

Vedlegg 1 – Ønsket løype for 2021

Vedlegg 2 – Løyver for Xreid 2013-2020

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/13011

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	38/2020	27.11.2020

Anmeldelse, hogst av trær og bygging av bru - Femundsmarka nasjonalpark

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia vedtar at det utarbeides en anmeldelse mot to personer. Det er dokumentert et lovbrudd jf. § 3 pkt. 1.1 og pkt. 2. i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark. Lovbruddene gjelder bygging av bru, ulovlig hogst av trær og skade på vegetasjon. Nasjonalparkforvalterne skriver anmeldelsen og leverer til Politiet.

Saksopplysninger

Bakgrunn

I forbindelse med en befaring i Femundsmarka nasjonalpark den 22. september, ble en nyoppsatt bru oppdaget av hhv. nasjonalparkforvalter, Statens naturoppsyn og Engerdal fjellstyre. Brua var laget av ca. 5-6 furutrær og rosa nylontau. Brua ble demontert den 22. september, trærne ble lagt til side og nylontauet ble tatt med ut og kastet.

Nasjonalparkforvalter for Femundsmarka og Gutulia oppdaget en video den 27. september. Det er to klipp som er lastet opp den 6. september på YouTube, som viser to personer som er på tur i Femundsmarka nasjonalpark.

Det blir i en av videoene avdekket lovbrudd etter verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark av 13.05.2003. I videoen går det fram at disse personene har bygd en bro over en større bekk, og materialene for å bygge brua er av flere nyhogde furutrær. Dette viser seg å være den samme brua som ble oppdaget og fjernet den 22. september.

I etterkant har Nasjonalparkstyret blitt tipset fra flere personer om de samme videoene. Disse personene reagerte sterkt på handlingene og ønsker at forvaltningen reagerer på slike lovbrudd.

Lovhjemmel

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde,
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I § 3 pkt. 1.1. i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark står det at «Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av bygninger, oppsetting av salgsboder, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, **bygging av bruer og klopper**, hensetning av campingvogner o.l...

I § 3 pkt. 2. i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark står det at «all vegetasjon er vernet mot skade og ødeleggelse av enhver art. Dette gjelder også døde trær».

I vedtektene for Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia står det under pkt. 8.5 Brudd på naturmangfoldloven/verneforskriftene, rapporter og anmeldelser at «styret har som forvaltningsmyndighet et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på verneforskriftene som styret får kjennskap til blir rapportert/anmeldt til politiet dersom det er grunn til å anta at forholdet er straffbart.

Vurdering

Lovbruddene kommer tydelig fram i videoen. Videoen viser at personene bygger brua og uttaler at de har utført denne jobben (*vedlegg 1*). Under befaringen den 22. september var hhv. Nasjonalparkforvalter, Statens naturoppsyn og Engerdal fjellstyre vitne til den nyoppsatte brua. Der ble det oppdaget en ulovlig bygd bro som er et brudd på § 3 pkt. 1.1. i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark.

Brua var bygd av nyhogde furutrær som er anslått til å være hogd i høst. Like ved brua var det flere spor etter hogde trær. Det fremgår ikke av videoen at det er de samme personene som har hogd disse trærne, men det er rimelig sannsynlig ut fra handlingene i videoen og det anslåtte tidspunktet for hogst av trærne. Hogst og skade på vegetasjon er et brudd på § 3 pkt. 2. i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark.

Femundsmarka har flere utfordringer med at folk feller trær og gjør skade på vegetasjon. Bygging av bru blir sett på som et inngrep i landskapet. En slik atferd er uakseptabel og kan føre til at flere inngrep av samme karakter kan forekomme, vi ser derfor alvorlig på saken.

I videoen blir flere steder i Femundsmarka nasjonalpark identifisert. Lovbruddene har skjedd like ved kommunegrensa, men i Røros kommune. Brua ble bygd over bekken/elva mellom Storrundhåen og Storfisktjønnan (*vedlegg 2*).

Nasjonalparkforvalterne har i denne saken samarbeidet med Engerdal fjellstyre og SNO. I dialog med SNO ble det enighet om at Nasjonalparkstyret burde anmelde saken, siden nasjonalparkforvalteren oppdaget lovbruddet først. Videoene er lagret, og nasjonalparkforvalter, representanter fra Statens naturoppsyn og Engerdal fjellstyre er vitner til lovbruddet.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg 1. Videofiler (Blir vist på styremøte)

Vedlegg 2. Kart som viser plassering av bru

Vedlegg 2. Kart som viser plassering av bru

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/13470

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	39/2020	27.11.2020

50 års jubileum for Femundsmarka nasjonalpark – Opplegg for gjennomføring – Budsjett og finansieringsplan

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia slutter seg til det foreslåtte opplegget for markering av 50 års jubileum for Femundsmarka nasjonalpark.

Det søkes om midler til prosjektet i henhold til det foreslåtte kostnadsoverslaget og finansieringsplanen. I tillegg sendes det en offisiell invitasjon til Klima- og miljøministeren.

Saksdokumenter

Referat fra møte i arbeidsgruppen den 07.10.2020

Referat fra møte i arbeidsgruppen den 09.11.2020

Saksopplysninger

Bakgrunn

Femundsmarka nasjonalpark ble opprett i 1971, og er dermed en av de eldre nasjonalparkene i Norge. Det har vært gjennomført 50 års jubileumsmarkeringer for flere nasjonalparker de seneste årene, deriblant for Gutulia i 2018.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Kirsten Thyrum - koordinator (nasjonalparkforvalter), Sindre Kolstad Valan (nasjonalparkforvalter), Bjarne Granli (Engerdal kommune), Sofie Brustad-Johnsen (Engerdal kommune), Torfinn Rohde (Røros kommune), Tommy Vedstøl (Røros kommune), John Halvarsson (Besøksenter nasjonalpark) Ida Brennodden (Besøksenter nasjonalpark).

Arbeidsgruppen har avholdt to møter den - 7. oktober og 9. november. Det er også planlagt gjennomført ulike møter med bla Elgå Vel og andre berørte parter i området. Vi ønsker også å trekke inn det sørsamiske miljøet i forbindelse med jubileumsmarkeringen.

Arbeidsgruppen foreslår å legge opp til ulike aktiviteter gjennom jubileumsåret, med tilbud om å være med på markeringen gjennom ulike tilbud i løpet av sommerhalvåret. Samt en hovedmarkering i august 2021. Det er en forventning om at det arrangeres et større arrangement med inviterte gjester, for at departementet skal bidra med midler til 50 års markeringen. Dette vil også gi gode muligheter for å få oppmerksomhet rundt jubileumsmarkeringen. Den usikre situasjonen knyttet til covid-19 gjør at det må utarbeides ulike alternativer for gjennomføring.

Rammer for opplegget

- Opparbeiding av innfallsport ved Synnervika i tilknytning til gapahuken, med portalskilt og informasjon, samt tilrettelegging i henhold til den nye merkestrategien
- Opparbeiding av innfallsport i Elgå, med portalskilt, informasjon og benker, samt tilrettelegging i henhold til den nye merkestrategien, ved plassen mellom Femund Lodge og Femund nasjonalparkhotell
- Ny hjemmeside for Femundsmarka nasjonalpark – «Norges nasjonalparker»
- Ny brosjyre om Femundsmarka – i hht Miljødirektoratets maler
- Fotokonkurranse – 3 ulike kategorier – frist 1. mars vil også bidra med bilder til nasjonalparkstyret
- Bidra med 2 -3 artikler om Femundsmarka og historien, samt omtale av planlagte aktiviteter, som kan oversendes ulike media i regionen
- Markedsføring gjennom ulike sosiale media
- Bidra til en utstilling med historiske bilder fra Femundsmarka som kan vises i Elgå/ Engerdal og på Røros. Samt presentere de beste bildene fra fotokonkurransen.
- Miljødirektoratet har utarbeidet en egen logo for Femundsmarka 50 år – som kan benyttes til ulike arrangement og profileringer
- «Sporløs ferdsel» - vil være et aktuelt tema for de ulike arrangementene. Har blant annet et eget prosjekt for vurdering av alternativ til bålbrenning.

Ulike arrangement i forbindelse med jubileet

Lørdag 21. august (alternativt 28.) – 50 års Jubileumsmarkering

Inviterte offisielle gjester. Det vil bli sendt invitasjon til Klima- og miljøminister. Eventuelt kan slottet forespørres. Samt representanter for andre aktuelle organisasjoner og offisielle aktører.

Forslag om et hovedarrangement som starter i Elgå på formiddagen og deretter knyttes sammen med båten Fæmund II, og markering på ettermiddagen i Synnervika. (forslag til egen kjøreplan for dette).

Andre ulike arrangement og mulige samarbeidspartnere –

her vil det jobbes videre med en konkretisering og en arrangementskalender for oppleggene, i forhold til de ulike innspillene:

- Åpning av Historisk vandrerute – i juni – samarbeid med DNT og RA
- Blokkodden Villmarksmuseum – samarbeid om utstilling eller arrangement

- Rørosmuseet/ Verdensarvsenteret – mulighet for utstilling eller andre arrangement
- Sørsamisk reindrift – Femundsmarka viktig for disse gruppene, mulighet for ulike markeringer – avklares med aktørene
- Svukuriset – mulighet for samarbeid med nye driverne, både utforming av ny permanent informasjon og mulig mindre arrangement – guida turer kan være aktuelt
- Guida turer med utgangspunkt i Langtjønna med vekt på kulturminner – tømmerrenne og historien til bosetterne/ Cirkumferensen
- Røavassdraget guida tur – naturveiledere / oppsyn – med fokus på sporløs ferdsel.
- Ljøsnavollen – aktuelt opplegg med utgangspunkt fra setra – guida tur
- Tømmerrennene – åpne buer Langtjønna – følg opp nasjonalparkforvaltere
- Besøkssenter nasjonalpark i Elgå, ulike aktiviteter – utstilling – temadag
- Elgå - Femundfestival – bidra med et positivt innslag i forbindelse med arrangementet.
- Fæmund II – samarbeid om å presentere jubileet, eventuelt også egne arrangement eller informasjonstiltak.
- Vurdere egne arrangement for å markere åpning av innfallsportene – ev koble dette opp mot hovedarrangementet.

Det er satt opp et forslag til kostnadsoverslag og finansieringsplan:

Aktivitet	Detaljert budsjett	Budsjett hovedaktivitet	Finansiering	merk
Åpningsarrangement – to innfallspor		45 000		
Gjennomføring ulike guida turer – aktiviteter		75 000		
Utstilling Elgå nasjonalparksenter og Blokkodden		35 000		
Buss og ev infrastruktur til arrangement (båt)		45 000		
Hovedarrangement 21. august – Elgå og Synnervika (kulturinnslag – servering)		220 000		
Fotokonkurransen		45 000		
Dekning av reiseutgifter etc. for bidragsyttere		45 000		
Diverse, uforutsett		80 000		
Informasjon/ annonsering		60 000		
Totalt		650 000		
Klima og miljødep			250 000	
Engerdal kommune			40 000	
Røros kommune			40 000	

Fylkesmannen/ Nasjonalparkstyret			150 000	
Trøndelag og Innlandet fylkeskommuner			60 000	
Lokale bidragsytere			30 000	
Sponsing eget arbeid, dugnad			80 000	
Sum			650 000	

Det må søkes tilskudd til arrangementet fra de berørte kommunene og departementet, samt sendes invitasjoner til statsråden i løpet av desember 2020.

Referat – planlegging av 50 års jubileumsmarkering for

Femundsmarka nasjonalpark

Oppstartmøte den 7. oktober kl 09.30 – 13.00, Skrivargarden Drevsjø

Deltagere :

Tommy Vestøl (via teams) Røros kommune, Bjarne Granli og Sofia Brustad Johnsen, Engerdal kommune, John Halvarsson Besøkscenter nasjonalpark, Elgå og Kirsten Thyrum og Sindre K Valan, nasjonalparkforvaltere.

Forfall:

Torfinn Rohde (Røros kommune) vil tiltre gruppen, men hadde ikke anledning til å delta på oppstartmøtet. Ida Brennodden Besøkscenter nasjonalpark

Agenda for møtet

- **Eksempler fra gjennomførte jubileumsmarkeringer, v/ Kirsten Thyrum**
Gjennomgikk eksempler fra Børgefjell, Gutulia og Øvre Pasvik. Samt noe av premissene for en jubileumsmarkering.
- Hva ønsker vi?
 - **Store arrangement – ett stort – ev kommunevis**
Det vil være naturlig å ta utgangspunkt i Synnervika, Røros og Elgå ved å knytte markeringene til disse stedene. Mye kulturhistorie, og verdensarv kan være relevante tema. Eventuelt også kobles opp mot Fæmund II.
 - **Flere mindre arrangement ?**
Aktuelt med flere mindre lokale arrangement, særlig sett i lys av koronasituasjonen. Bør styre unna tidspunkt som kan kollidere med andre lokale arrangement
 - **Pågående /eksisterende arrangementet som kan knyttes sammen med 50 -års jubileum**
Kobles mot Historisk vandrerute – samarbeid DNT/RA – juni 2021
Elgå festival – samarbeidsarrangement, avklares raskt (KT)
 - **Utstillinger – fysisk – ulike institusjoner**
Aktuelt med ny utstilling i Elgå, elementer av denne vil være relevant å presentere, mulighet for å benytte samfunnshuset til for eksempel en historisk utstilling
Samarbeid med Doktortjønna – Røros – aktuelle utstillinger her
 - **Fysiske innretninger – innfallsporter - trykksaker**
Det jobbes med å etablere innfallsport i Elgå og Synnervika, planer ble presentert, og dersom det blir gitt finansering for disse, så vil målet være å ha de på plass til sommeren 2021. Det skal opparbeides en natursti ved Heggrøsta. Det jobbes med ny brosjyre for Femundsmarka i hht til nye maler. Samt ny hjemmeside som er mer publikumsvennlig – for nasjonalparken og for nasjonalparksenteret.
 - **Guida turer – faglige arrangement**
Det kan være aktuelt å gjennomføre faglige arrangement med guidede turer i Femundsmarka – ved flere aktuelle innfallsporter og med tema som knytter seg til

verneformålet. Fiske i Femundsmarka kan også vurderes som et relevant tema for aktuelle faglige arrangement.

Den sør-samiske dimensjonen/reindrifta må også ivaretas, med fokus på deres bruk av området.

- **Hva kan vi gjøre som er bra for vernet**
Fokus på aktuelle tema som «sporløs» ferdsel – hvordan oppmuntre og spre kunnskap om disse temaene. Ev andre forhold som kan gi en varig positiv effekt for nasjonalparken og vernet.
- **Besøkssenter nasjonalpark – rolle**
Besøkssenter nasjonalpark bør få en viktig rolle i markeringen. Med fokus på arrangement for familier og skoleklasser og lokalbefolkning/ hyttefolk etc. utvikling av ny utstilling vil også bli en viktig del av dette arbeidet.
- **Kommunene**
Både Engerdal og Røros kommune vil bidra inn i dette arbeidet, og koble noen av arrangementet opp mot egne arrangement. Markedsføre gjennom egne kanaler etc.
- **Fæmund II**
Båten er en viktig samarbeidsaktør og man bør snarest mulig ta kontakt med disse for å se på mulige måter for samarbeid
- **Aktuelle ressurser tilgjengelig for å delta i en jubileumsmarkering**
Det vil bli sendt søknad til Klima- og Miljødepartementet for støtte til et slikt arrangement, en slik søknad bør sendes i begynnelsen av desember for å komme i betraktning. Kommunene Røros og Engerdal må spille inn i sine budsjettprosesser muligheten av å bidra med ressurser til en slik jubileumsmarkering. For Gutulia jubileet bidro Engerdal kommune med 50 000,-. Det vil trolig være en forutsetning for støtte fra Departementet at kommunene også kan bidra med noe egen finansiering. Det er strenge krav til rapportering av disse midlene. Det kan også søkes om midler fra Miljødirektoratet/ nasjonalparkstyret, men da i første omgang som investeringsmidler til innfallsporter, informasjonstavler, brosjyrer og nye hjemmesider etc.
- **Markedsføring – ulike former for dette. Både av jubileumsarrangement og området ellers.**
God markedsføring er viktig. Mulighet til å satse på sosiale media, samt koble seg opp mot facebooksider til kommuner og destinasjonsselskap etc.
- **Prosess videre – hvem bør involveres – omfang**
Viktig med lokal medvirkning. Bør være et lokalt «medvirkningsmøte» med alle aktuelle aktører i Elgåområdet. Medvirkning på Røros bør vurderes nærmere.
- **Tidsplan - Budsjett – prosjektplan**
Det arbeides fram mot en prosjektplan / søknad som kan oversendes i begynnelsen av desember. Neste møte for prosjektgruppa blir i starten av november. Det avklares med alle deltakerne hva som kan være aktuell dato for et neste møte.
- **Eventuelt**

Referat – planlegging av 50 års jubileumsmarkering for Femundsmarka nasjonalpark

Den 9. november kl 10.00 – 14.00, Doktortjønna, Røros

Til stede:

Torfinn Rohde og Tommy Vedstøl, Røros kommune

Kirsten Thyrum og Sindre Kolstad Valan, nasjonalparkforvaltere

Sofia Brustad-Johnsen, Engerdal kommune (Teams)

John Halvarsson og Ida H Brennodden, Besøkssenter nasjonalpark, Elgå (Teams)

Forfall:

Bjarne Granli

Referat:

- **Referat fra forrige møte – flere eksempler fra gjennomførte jubileumsmarkeringer, v/ Kirsten Thyrum**
Gjennomgang av eksempler fra Ånderdalen, Stabbursdalen og Øvre Pasvik. Samt noe av premissene for en jubileumsmarkering. Departementet har gitt tydelig tilbakemelding på at man ønsker et eget hovedarrangement, der departementet inviteres.
- **Markering av 50 års jubileet – mulighet for et felles stort arrangement ?**
Forslag til et mulig opplegg for et felles hovedarrangement. (se vedlegg) Det var enighet om å jobbe videre med en slik ramme for arrangementet det foreslås den **21. august** eller alternativt 28. august for et slikt arrangement. Representanter for kommunene sjekker om disse datoene kolliderer med andre større planlagte arrangement.
- **Mulighet for flere andre arrangement – koble seg på eksisterende**

Det er mange muligheter for å koble seg på ulike andre aktører for å synliggjøre 50-årsmarkeringen gjennom sommeren – forslag som har framkommet så langt:

- Blokkodden Villmarksmuseum – sjekkes ut av repr fra Engerdal kommune
- Rørosmuseet/ Verdensarvsenteret – sjekkes ut av Røros kommune
- Sør-samisk reindrift – Femundsmarka viktig for disse gruppene, mulighet for ulike markeringer (?) – avklares nasjonalparkforvaltere
- Svukuriset – mulighet for samarbeid med driverne der – sjekkes ut KT
- Guida turer etc, med utgangspunkt Langen – sjekkes ut Sindre
- Røavassdraget guida tur – naturveiledere / andre – sjekk ut Sindre
- Historisk vandrerute – oppfølging KT
- Ljøsnavollen – aktuelt opplegg – guida tur – følg opp nasjonalparkforvaltere
- Tømmerrennene – åpne buer Langtjønna – følg opp nasjonalparkforvaltere

- Besøkscenteret – aktiviteter – utstilling – temadag++, John og Ida
 - Elgå femundfestival – følg opp Nasjonalparkforvaltere
 - Fæmundbåten – følges opp nasjonalparkforvaltere
- **Aktuelle ressurser tilgjengelig for å delta i en jubileumsmarkering – søknad oversendes Klima og miljødepartementet**
 - Sende søknad til Klima og miljødepartementet – inntil 250 000
 - Kommunene både Engerdal og Røros kan trolig bidra med inntil 20 000 på årets budsjett, kan ev sette av et tilsvarende beløp for 2021. Verdensarvkoordinator kan ev bidra med noe midler til aktiviteter ol som kobles opp mot kulturminnevern/historisk fokus. Søknad til kommunene må sendes så snart som mulig.
 - **Innfallsporier Synnervika og Elgå**
Viste eksempler på planer for innfallsporier. Det vil bli søkt om tilskudd til disse, kostnadsramme rundt 1 mill, så dette vil avhenge av finansiering. Men planen er å få dette på plass innen sommeren 2021, så langt budsjettet rekker.
 - **Brosjyre og hjemmesider**
Det er snart på plass ny hjemmeside for Femundsmarka nasjonalpark, dette vil bli en god plattform for å formidle kunnskap om området og ny brosjyre i hht Miljødirektoratets maler vil bli ferdig til jubileet.
 - **Markedsføring – jubileumsavis ??**
Markedsføring og spredning av kunnskap bør prioriteres. Tematikk sporløs ferdsel. Mulig med egne publikasjoner, ev artikler som lages for media. Spredning på sosiale media blir også viktig.
 - **Fotokonkurranse – Femundsmarka 50 år**
Prosjekt fotokonkurranse gjennomføres, med frist for innlevering 1. mars.
 - **Sporløs ferdsel – ny bålkultur – aktuelt tema for markeringen**
Det er igangsatt et eget prosjekt med utprøving av ulike former for kvistbrennere, sammen med tematikk sporløs ferdsel – kobles sammen med 50 års jubileum
 - **Prosess videre – involvering i videre planlegging**
Tar i første omgang direkte kontakt med ulike aktører for et samarbeid. Aktuelt med et eget møte i Elgå. (t.o. - Elgå Vel har hatt møte den 12. november og til orientering kan opplyses at de svært gjerne vil ha et møte med nasjonalparkforvalterne angående muligheter for bidrag i forbindelse med jubileumsmarkering, samt andre aktuelle forhold som berører beboere i Elgå i forhold til etablering av innfallsport og Besøkscenter etc.) det vil legges opp til å få et slikt møte før jul.
 - **Veiskilting – mulighet for å ta i bruk ny merkevare – Statens veivesen**

Det tas sikte på å få opp nye veiskilt til nasjonalparken og besøksenteret i hht ny merkevare. Dette gjøres i samarbeid med kommunene. Engerdal kommune har ny skiltplan ferdig til behandling, her er aktuelle plasseringer av mulige nye nasjonalparksilt tatt hensyn til.

- **Tidsplan - Budsjett – prosjektplan**

Det utarbeides forslag til budsjett og en skisse med forslag til mulige aktiviteter i jubileumsåret. Søknad oversendes kommunene så snart som mulig og til departementet i første halvdel av desember.

- **Eventuelt**

Ingen spesielle saker ble tatt opp under eventuelt

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/13236

Saksbehandler: Kirsten Thyrum

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	40/2020	27.11.2020

Tiltaksplan Femundsmarka og Gutulia for 2021

Forslag til vedtak:

Utkast til tiltaksplan tas til etterretning, med de føringene for prioritering av tiltakene som framkom i møtet. Nasjonalparkforvalterne delegeres myndighet til å utarbeide prosjektsøknader for de aktuelle tiltakene i henhold til styrets prioriteringer, innen fristen 10. januar 2021.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlagt tiltaksplan for 2021 i henhold til mal fra Miljødirektoratet.

Vurderinger

Vedlagt følger utkast til tiltaksplan for Femundsmarka og Gutulia. Tiltaksplanen er utarbeidet i samarbeid med bla SNO og andre relevante aktører. Den er revidert for 2021 og har et 4 års perspektiv. Frist for å søke Miljødirektoratet om driftsmidler og tiltaksmidler i henhold til planen er 10. januar 2021.

19.11.202016:19

TILTAKSPLAN FOR Femundsmarka og Gutulia 2021 - 2024						Sist endret: 19.11.2020	
Verneområdenavn + naturbase-id	Tiltakskategori	Kort beskrivelse av tiltak	Prio	Finansiering	Samarbeids-aktører	Hvem gjennomfører tiltaket?	Gjennomføringsperiode (2016-2019)
Gutulia VV00000604	Informasjon	Åpen seter i Gutulia, tiltaket innebærer informasjon til besøkende og ettersyn med bygnigner og setervoll	1	Bestillings-dialog (BD) og private	NP styret, SNO og private	NP styret i samarbeid med SNO/ tjenestekjøp	2021-2024
Femundsmarka /Langtjønna VV00001998 VV00001443	Tilrettelegging	Tilsyn og oppfølging av åpne buer, inkl vedkjøring til de mest besøkte buene innenfor verneområdet og 4 tilrettelagte leirplasser	2	BD og Statskog	Statskog, Statens naturoppsyn/ NP styret	SNO/ Statskog	2021-2024
Femundsmarka/ Langtjønna VV00001998 VV00001443	Tilrettelegging	Innfallsport Synnervika	3	BD	Npstyret/Statsk og/ Røros kommune	SNO/NP styret	2021
Femundsmarka VV00001443	Tilrettelegging	Innfallsport Elgå	4	BD	NP styret/ Besøkssenter nasjoanlaprk / Engerdal kommune	Np styret	2021
Femundsmarka/ Langtjønna VV00001998 VV00001443	Informasjon	Leirplasser -tilrettelegging og fjerning av søppel,	5	BD	SNO/NP styret	Forvaltnings-myndighet / SNO	2021-2022
Gutulia VV00000604	Tilrettelegging	Ny bru over elva Gutua- sti fra P Plass til nasjonalpark	6	BD	NP styret	NP styret	2021
Gutulia VV00000604	Skjøtsel av vegetasjon	Skigard fullføres ved Oppåvollen og Lillebosetra.	7	BD	Private / SNO/NP styret	SNO/ tjenestekjøp	2021

19.11.202016:19

Femundsmarka NP VV00001443	Skjøtsel av vegetasjon	Skjøtselstiltak og informasjon i Heggrøsta	8	BD	SNO/ NP styret	SNO/ fjellstyret	2021
Gutulia VV00000604	Tilrettelegging	Ferdigstilling av innfallsport og "Stallen".	9	BD	Fjellstyret/ SNO	NP styret	2021
Femundsmarka/ Langtjønna VV00001998 VV00001443	Informasjon	Informasjon om verneformål ved Svukuriset og Haugen. Nye informasjonstavler i hht nye maler, med informasjon spesifikt rettet mot samisk bosetting ved Svukuriset, og om bosetting ved Haugen	10	BD	NP styret/ Besøkscenter/ Svahken	Forvaltnings- myndighet	2021-2022

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/13103

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	41/2020	27.11.2020

Møteplan for 2021

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia godkjenner den fremlagte møteplanen.

Saksopplysninger

I 2020 ble det avholdt fire møter i Nasjonalparkstyret. Dette er forslag til møteplan i 2021 for Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia:

Når	Hva	Hvor
5. mars	Styremøte	Elgå
26. april	Styremøte	Engerdal/Røros?
23-24. juni	Styremøte med befarings	Langen gjestegård
2-3. september	Styremøte med befarings	Elgå/Svukuriset/Sylen
29. november	Styremøte	Røros

Vurderinger

Møteplanen er et forslag som må vurderes av styremedlemmene. Det legges opp til to styremøter med befarings.

ST 42/2020 Eventuelt